

Concept-programmet

Concept-programmet er Finansdepartementets forskningssatsing som er etablert for å bidra til fornuftig valg av prosjektkonsept og økt nytte av offentlige investeringer

Programmet er forankret ved NTNU og samarbeider med sentrale fagmiljøer i inn- og utland, og aktørene knyttet til Finansdepartementets ordning for kvalitetssikring av store statlige investeringsprosjekter.

Innhold:

Ny studie om kostnadskontroll i statlige prosjekter med og uten ekstern kvalitetssikring	s. 2
Temahefte: håndteringen av ikke-prissatte virkninger i samfunnsøkonomisk analyse	s. 3
Evaluerer rv. 7 Sokna-Ørgenvika	s. 3
Ettrevaluering av prosjektet Rehabilitering av Norges Idretts-høgskole	s. 7
Nye Concept studier i 2022	s. 9
Databaseprosjektet – kvantitative data om store statlige investeringer	s. 10
To nye forskerressurser til Concept	s. 11
Ny lærebok om kostnadsestimering under usikkerhet	s. 11
Boken «Transport i interaksjon mellom marked og offentlig regulering» er fritt tilgjengelig på nett	s. 12
Ny nettside om Nasjonal transportplan	s. 12
Styringskonferansen 2022: Effektiv ressursbruk – evner vi å prioritere?	s. 13
Teknologi og samferdselsprosjekter: Kan ny teknologi gjøre store prosjekter overflødige?	s. 14
Presentasjon på Benefit-Cost Analysis-konferansen	s. 15
Stephane Hess – ny Professor II ved IBM	s. 15
Concept Symposium: arrangeres som normalt i september	s. 16
Aktuelle hendelser fremover	s. 17

Nytt fra Concept-programmet

2022 Nyhetsbrev nr. 1

Leder

I dette nyhetsbrevet presenterer vi fire nye publikasjoner fra Concept-programmet: en rapport som sammenligner kostnadskontroll i ulike typer prosjekter (herunder med og uten ekstern kvalitetssikring), et temahefte om håndteringen av ikke-prissatte virkninger i samfunnsøkonomisk analyse, og to ettrevalueringer av henholdsvis veiprosjektet Rv. 7 Sokna-Ørgenvika og rehabilitering av Norges idrettshøgskole. Begge prosjektene ble vurdert som rimelig vellykkede, men evalueringene trekker likevel frem en rekke læringspunkter til senere prosjekter.

Videre omtaler vi noen av årets nye studier som nå er under oppstart. Vi presenterer også et pågående arbeid med å bygge opp en kvantitativ database som vil tillate nye typer analyser, og vi presenter

to nye ressurser til vårt forskerteam.

Forskerne er opptatt av formidling, og vi presenterer jevnlig Concept-studier på konferanser og nettverksmøter i inn- og utland. I dette nyhetsbrevet omtales blant annet innlegg på Styringskonferansen i januar og konferansen til Society for Benefit-Cost Analysis i mars. Mange internasjonale konferanser er fortsatt av digitalt format, men i økende grad ser vi nå at det igjen inviteres til nettverksbygging og erfaringsutveksling på fysiske arenaer, også innenfor prosjektfaget.

I september vil Concept, i samarbeid med Finansdepartementet, igjen invitere til internasjonalt Concept Symposium, noe vi gleder oss veldig til.

God lesning!

Programleder

Gro Holst Volden

Ny studie om kostnadskontroll i statlige prosjekter med og uten ekstern kvalitetssikring

Helene Berg

Ordningen med ekstern kvalitetssikring ble opprettet i år 2000 etter en rekke negative erfaringer med kostnadsoverskridelser, forsinkelser og manglende realisering av nytteeffekter, og skulle da være gjeldene for prosjekter over 500 millioner kroner. Terskelverdien har i ettertid blitt økt til både 750 millioner (2011) og 1 milliard kroner (2019).

Tidligere studier har dokumentert relativt god kostnadskontroll i prosjekter med ekstern kvalitetssikring (KS2), og har også indikert at det kan være læringseffekter til prosjekter utenfor ordningen, ikke minst ved at stokastisk kostnadsestimering nå brukes som grunnlag for å sette rammer i stadig flere prosjekter.

I en ny studie ser vi nærmere på grad av samsvar (eller avvik) mellom sluttkostnad og styringsramme, i store offentlige investeringsprosjekter. Studien omfatter også prosjekter under terskelverdi for ekstern kvalitetssikring i de samme etatene. Studiens primære mål har vært å se om prosjekter henholdsvis i og utenfor KS-ordningen skiller seg fra hverandre med hensyn på kostnadsavvik. Sekundært ønsket forfatterne å studere variasjoner over sektor, tid og med prosjektenes størrelse.

Studiens hovedfunn kan oppsummeres som følger:

- Kostnadsavvikene er lavere enn det som er rapportert i internasjonal litteratur, noe som underbygger tidligere funn fra norske data om relativt god kostnadskontroll.
- De gode resultatene med lave kostnadsavvik gjelder også for prosjektene under terskelverdien for kvalitetssikring. Når vi ser på prosjekter over 100 millioner, finner vi ingen statistisk signifikant forskjell i kostnadsavvik for henholdsvis KS2-prosjekter og ikke-kvalitetssikrede prosjekter.

- Vi finner forskjeller i kostnadsavvik på tvers av bygg-, veg- og forsvarssektoren. Generelt har byggeprosjektene de laveste kostnadsavvikene i snitt, mens forsvarsprosjekter har størst spredning. Funnet om at også ikke-kvalitetssikrede prosjekter har relativt gode resultater, gjelder i alle sektorene.

- Det har vært en utvikling over tid med lavere kostnadsavvik blant prosjekter under terskelverdien for kvalitetssikring. Resultatene peker dermed i retning av at KS-ordningen kan ha bidratt med læringseffekter for prosjektene utenfor ordningen. Vi ser ikke tilsvarende bedring over tid for de kvalitetssikrede prosjektene.

- Vi finner liten empirisk støtte for at prosjektstørrelse i seg selv kan forklare variasjoner i kostnadsavvik, men her er det noen sektorvariasjoner.

Til slutt er det viktig å påpeke at analysene i denne rapporten ikke er designet for å konkludere om direkte årsakssammenhenger. For eksempel har etatene trolig mulighet til å tilpasse prosjektene på et vis som ikke gjør det helt tilfeldig om de kvalitetssikres eller ikke. For å oppnå en dypere forståelse av virkninger fra den eksterne kvalitetssikringen, trengs en mer kvalitativ forskningstilnærming.

Studien er gjennomført av Ingri Bukkestein, som frem til nylig var forsker ved Concept-programmet, Ole Henning Nyhus som er seniorforsker ved Senter for økonomisk forskning (SØF) ved NTNU Samfunnsforskning og Helene Berg som er forsker ved Forsvarets Forskningsinstitutt (FFI).

Rapporten er publisert som Concept arbeidsrapport nr. 2022-1 og kan lastes ned her: <https://www.ntnu.no/concept/concept-rapportserie>

Ole Henning Nyhus

Ingri Bukkestein

Temahefte: håndteringen av ikke-prissatte virkninger i samfunnsøkonomisk analyse

Et tema innen samfunnsøkonomisk analyse som ofte blir stemoderlig behandlet i lærebøker, er de ikke-prissatte virkningene. Disse oppsummeres gjerne i tabeller med pluser og minuser – tilsynelatende skjematisk og oversiktlig, men (viser det seg) i praksis ofte mangelfullt dokumentert og med varierende begrunnelser og vurderingsprinsipper. Vi har i en tidligere studie (Concept-rapport nr. 38) dokumentert de viktigste utfordringene med slike analyser i praksis. Ikke minst strever mange med å skille *samfunnsøkonomiske* ikke-prissatte virkninger fra vurderinger av mål-oppnåelse og fordelingsvirkninger.

I 2020 engasjerte vi Menon Economics til å foreslå en konkret fremgangsmåte for å identifisere, vurdere og presentere ikke-prissatte samfunnsøkonomiske virkninger. De utarbeidet en fremgangsmåte i 13 steg, som ble presentert i en relativt omfattende rapport. Fremgangsmåten er siden benyttet i en rekke analyser.

Nå publiserer vi et temahefte som gir en kortfattet og lettere tilgjengelig presentasjon av denne fremgangsmåten. Den er ikke ment å erstatte, men heller utfylle, rundskriv og formell veiledning om dette temaet.

En viktig anbefaling er å benytte prosjektets årsak-virkningskjede som utgangspunkt for vurderingene. En annen at det er nyttig å tenke på en ikke-prissatt virkning som bestående av tre dimensjoner: antall berørte personer, påvirkning per berørt, og betydningen som virkningen har for disse (enhetsnytte) – og at man kvantifiserer eller beskriver hvert av elementene så langt det går.

For øvrig følges en prosess som består av følgende steg:

1. Hvordan identifisere samfunnsøkonomiske virkninger?

Steg 1.1: Identifiser berørte grupper – hvem får virkninger av konseptet?

Steg 1.2: Spesifiser hvordan konseptene driver virkninger for de berørte gruppene

Steg 1.3: Identifiser årsaks-virkningskjeden fra konsept til samfunnsøkonomisk virkning

Steg 1.4: Ekstra sjekk – er det noe av dette som overlapper eller er en fordelingsvirkning?

Steg 1.5: Vurder hva som bør inn i den prissatte delen av analysen og hva som behandles som ikke-prissatte virkninger

2. Hvordan analysere ikke-prissatte virkninger?

Steg 2.1: Vurder hvor mange personer som blir berørt av hver virkning

Steg 2.2: Vurder hvor stor påvirkning konseptet vil ha på hver enkelt berørt

Steg 2.3: Vurder hvor stor enhetsnytte hver enkelt berørt vil ha

Steg 2.4: Vurder hvordan virkningene utvikler seg over tid

Steg 2.5: Sjekk at det er forventningsverdier som er brukt

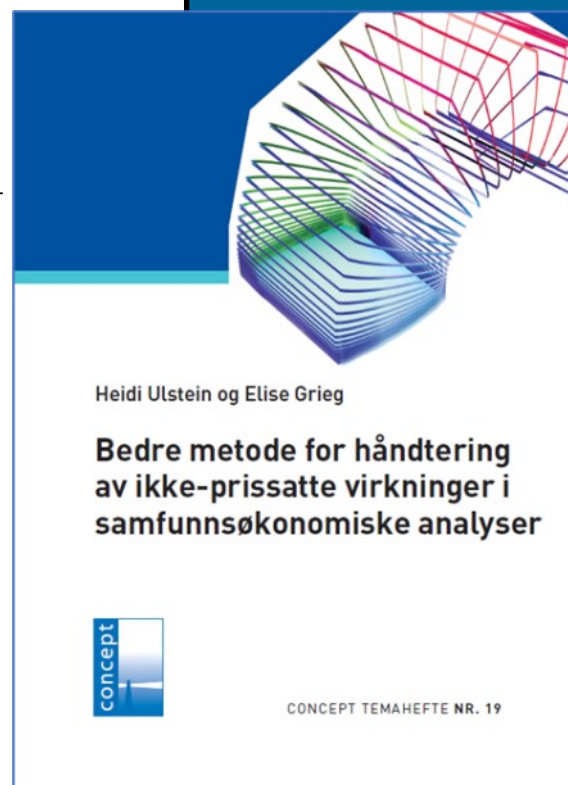
3. Hvordan presentere ikke-prissatte virkninger?

Steg 3.1: Systematiser informasjonen om ikke-prissatte-virkninger

Steg 3.2: Synliggjør usikkerhet

Steg 3.3: Sammenstill ikke-prissatte og prissatte virkninger

Temaheftet kan lastes ned her: <https://www.ntnu.no/concept/concept-temahefter>

Evaluering rv. 7 Sokna–Ørgenvika

Prosjektleder for evalueringen,
Simen Olstad fra Concreto

Concreto har på oppdrag fra Concept foretatt en etterevaluering av ny trasé på riksveg 7 mellom Sokna i Ringerike kommune og Ørgenvika i Krødsherad kommune.

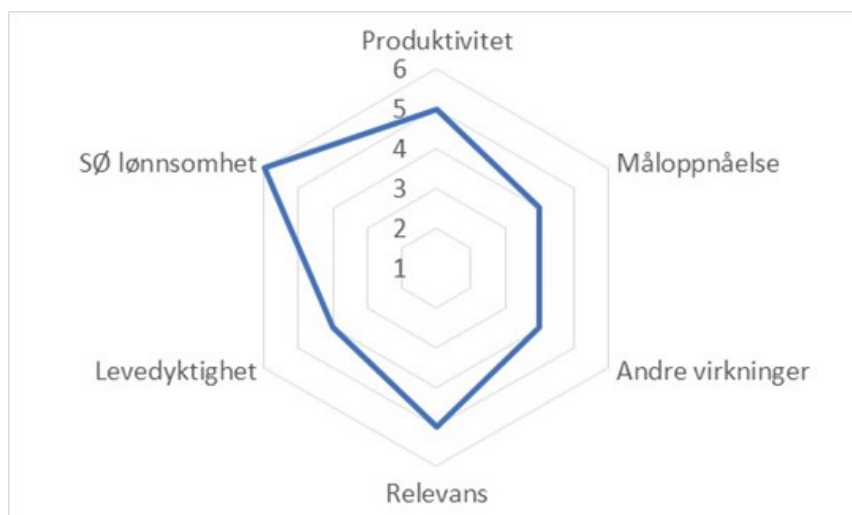
Ny veg har vært ønsket i flere tiår, og det ble tidlig klart at dette var et samfunnsøkonomisk lønnsomt prosjekt. Det tok likevel lang tid før prosjektet ble gjennomført.

Vegen ble åpnet for publikum juni 2014 og erstattet en nesten fire mil lang bue via Noresund. Man har dermed fått om lag 20 km kortere kjørevei, samtidig som vegen erstattet en ulykkesutsatt strekning. Vegen er beskrevet som viktig både for lokal- og regionaltrafikken og som en del av øst-vest kryssingen. Den er også en sentral ferdselsåre for fritidstrafikk mellom Oslo-området og turistdestinasjoner som Hemsedal, Gol og Geilo.

Prosjektet er evaluert etter Concepts evalueringsmodell med seks kriterier, og det er gitt score på en skala mellom 1 og 6. Vurderingene er som følger:

- **Produktivitet:** Vegen ble bygget innenfor styringsrammen og i henhold til tidsplanen. Kostnaden kom på litt over 1,8 mrd. kroner (2017) som ligger 35 mill. kroner eller 1,9 pst. under styringsrammen. Prosjektets mål for kvalitet er tvetydig definert og oppfyllelse av disse må illegges større grad av tolkning. Prosjektet nådde ikke HMS-målet om H-verdi = 0, mens
- hensynet til ytre miljø virker å ha vært ivaretatt gjennom både prosjektets løsning og utførelse. Evaluator har gitt en score på 5.
- **Måloppnåelse:** Prosjektet skulle bidra til bedre fremkommelighet for trafikken, reduksjon av ulykker og styrket miljøhensyn. Det har generelt vært en høyere trafikkmengde enn forventet på strekningen, noe som skyldes at fylkesvise prognoser den gang lå for lavt, snarere enn at den nye veien genererte mertrafikk. Ulykkestallene er kraftig redusert fra et svært høyt nivå tidlig på 2000-tallet. Fra 2016 og til i dag har en på strekningen oppnådd nullvisjonen om ingen drepte og ingen hardt skadde i vegtrafikken. Selv om en del av dette er naturlig å tilskrive en generell trend og lokale trafiksikkerhetskampanjer, viser data positive resultater også etter at vegen åpnet. Her ga evaluator en score 4.
- **Andre virkninger:** En har vurdert i hvilken grad vegen også har økt attraktiviteten av Hallingdalregionen som fritidsmarked og gitt effekter for turistnæringen eller påvirket bo- og arbeidsmarkeder. Det er imidlertid vanskelig å entydig konkludere entydig – effektene er trolig sammensatte, og prosjektet utgjorde tross alt kun 2 mil med ny veg (en parsell). Dataene viser

likevel prosentvis noe høyere vekst i Hal-
lingdal enn både sammenlikningsregion
Numedal og nasjonalt. Noresund har fått
en betydelig reduksjon i trafikken og
derav i noen grad redusert kundegrunn-
lag. Evaluatør gir en score på 4.

- **Relevans:** Trafikken på strekningen er ikke spesielt stor, men noe høyere enn forventet og behovet for bedret fremkommelighet fremstår som godt dokumentert. Den overordnede målstrukturen fra beslutningstidspunktet bygger på de samme hensyn som i dag, noe som tyder på at effekt- og samfunns mål er relevante og i samsvar med dagens mål og prioriteringer. Relevans ble av evaluatør gitt score 5.
- **Levedyktighet:** Det er ikke identifisert forhold som med noe sannsynlighet vil undergrave fremtidig bruk av vegen og de ønskede effektene av tiltaket vil trolig vedvare gjennom vegens forventede levetid. En meget omfattende satsning på E134 i årene fremover må ventes å trekke trafikken noe ned over rv. 7, men det ventes likevel å være en betydelig trafikk både lokalt, regionalt, til fritidsområdene og turisttrafikk. Det gis score 4 på levedyktighet.
- **Samfunnsøkonomisk effektivitet:** De samfunnsøkonomiske konsekvensene av prosjektet er blitt utredet flere ganger. I alle disse utredningene har netto nytte

blitt anslått som positiv, men graden av lønnsomhet har variert. Evaluatør har gjort egne EFFEKT-beregninger med dagens versjon av verktøyet. Det anslås at netto nytte har økt fra 1,1 mrd. 2017-kr med input fra bevilgningstidspunktet i 2010, til 1,9 mrd. 2017-kroner med hva vi vet i dag. Netto nytte pr budsjettkrone bedres tilsvarende fra 0,47 til 0,90 NNB. Vurderingen av de samfunnsøkonomiske konsekvensene ga derfor en score på 6.

Evaluatør trekker frem et sett av årsaksforklaringer og læringspunkter, blant annet knyttet til:

- **Kontraktstrategi:** Kontraktstørrelsen bør tilpasses markedet, noe man lyktes godt med her. Videre satte man av nok tid til å optimere grunnlaget før entreprenør ble kontrahert. Man la også inn finansielle incentiver til optimalisering for de prosjekterende, noe som ga et ekstra løft i deres motivasjon. Dette er viktige faktorer for å forklare vellykket prosjektgjennomføring.
- **Timing:** Man hadde på mange vis flaks med at solide entreprenører hadde ledig kapasitet og ga tilbud. Dette kan ikke alltid planlegges for, men bør hensyntas om mulig. I dette tilfellet hadde prosjektet god økonomi og reserver, noe som ga handlingsrom for prosjektleder til å kjøre bedre og mer effektive prosesser mot prosjekterende og entreprenører, herunder å kunne dempe konfliktnivå ved å akseptere noen flere

endringsmeldinger enn man ville gjort ved en stram økonomi.

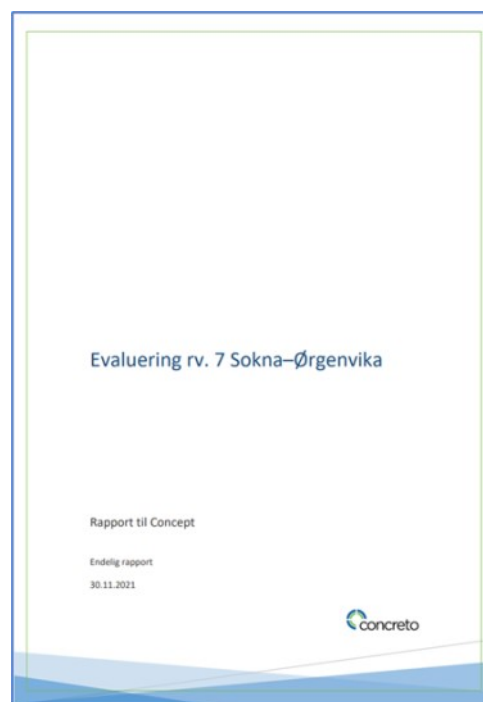
- **Arkivering av dokumentasjon:** Sentral prosjektdokumentasjon, som sluttrapport, samfunnsøkonomiske analyser mv. bør arkiveres og være tilgjengelig.
- **Målstrukturer i prosjekter:** Målstrukturen hadde flere svakheter. Målene må være tydelige, konsistente, gi en samlet retning, og være mulig å følge opp. Det må også gjøres en grundig vurdering av realismen av målene og eventuelt behov for supplerende tiltak.
- **Gode utredninger som grunnlag for prosjektutvelgelse:** Prosjektet gjennomgikk ikke KVU/KS1. Evaluatør finner ikke at beslutningsgrunnlaget for å vurdere behov og velge rett prosjekt var særlig omfattende i dette tilfellet. Styringsdokumentet bør også vise til denne typer analyser og drivere for nytte og verdi.

Konklusjon: Evaluatør konkluderer med at dette må anses som et vellykket prosjekt. Kostnads- og tidsrammer er holdt dels med god margin, driftserfaringene er til nå gode,

måloppnåelsen er god og samfunnsøkonomien svært god.

Evalueringsrapporten kan lastes ned her:

<https://www.ntnu.no/concept/evalueringsrapporter>

Etterevaluering av prosjektet Rehabilitering av Norges Idrettshøgskole

Norges Idrettshøgskole (NIH) ble etablert i 1968 og ligger vakkert til i kanten av Nordmarka ved endestasjonen til Sognsvannsbanen. Skolen har drøye 1100 studenter, om lag 230 ansatte, og driver utdanning på bachelor-, master- og PhD-nivå innenfor områder som kroppsøving og pedagogikk, idrettsmedisin, coaching og psykologi, friluftsliv, og trenerrollen. Rundt år 2000 fremsto byggene som utslitte med utdaterte tekniske anlegg og betydelig vedlikeholdsetterslep. Samtidig pågikk det en prosess for vern av deler av skolens bygningsmasse.

Prosjektet omfattet rehabilitering av sentralbygg med lobby og kantine, svømmehall og tre gymbygg på til sammen nær 17 000 m². I prosjektet inngikk også to nybygg på til sammen ca. 1 500 m². Prosjektet ble gjennomført av Statsbygg i perioden 2013 – 2017.

Etterevalueringen ble gjennomført av Erik Whist, Knut Samset og Morten Welde fra Concept. Deres vurdering av de enkelte evalueringskriteriene er som følger:

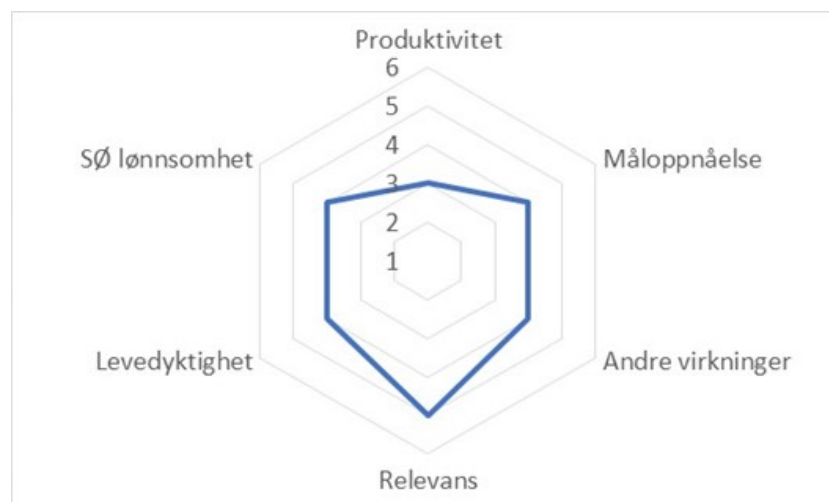
- **Produktivitet.** Prosjektgjennomføringen ble preget av en del uenigheter mellom Statsbygg og entreprenør. Sluttkostnaden ligger an til å overskride styringsrammen med 8 %, men likevel 4 % under kostnadsrammen. Prosjektet ble ikke ferdigstilt i henhold til resultatmålet for tid. Bygningene ble tatt i bruk vel fire måneder etter planen. Varmepumpene fungerer fremdeles ikke tilfredsstillende og NIH har hatt flere innvendinger til kvaliteten på en del av arbeidene. Det er likevel ingen tvil om at NIHs lokaler i dag fremstår som både vakre og i hovedsak funksjonelle. Evaluator gir score 3 på dette kriteriet.
- **Måloppnåelse.** Det var fem effektmål for prosjektet, og disse er oppnådd i ulik grad. Effektmålet om å øke studentantallet er ikke oppnådd, mens målet om å opprettholde gjennomstrømmingen er delvis oppnådd (forbedret for mastergradsstudenter, men forverret for bachelorgradstudenter). Mengden idrettsvitenskapelig forskning har økt. Undersøkelser viser økt tilfredshet blant studenter og ansatte. Det er usikkerhet om hvorvidt rehabiliteringen har medført en målbar reduksjon i energibruk. Prosjektet ivaretar bygningsmassens kulturhistoriske verdier og antikvariske kvaliteter, som også var et av målene. Det settes score 4.
- **Andre virkninger.** Evalueringsteamet finner at prosjektet har hatt flere positive virkninger ut over måloppnåelsen. I fortsettelsen står man blant annet foran en ny fase hvor Olympiatoppen skal bygge ut nye idrettsanlegg og lokaler på NIHs område. Dette vil trolig gi synergivirkninger for begge parter. Score på andre virkninger er 4.
- **Relevans.** Prosjektet vurderes som relevant, først og fremst begrunnet med at NIH er den sentrale og eneste idrettsvitenskapelige høyskolen i landet, med høyt prestasjonsnivå. Man stiller likevel spørsmål ved om det var riktig å rehabilitere det eksisterende anlegget eller om man heller burde ha revet det gamle og bygget nytt. Fredningen av bygningsmassen begrenset mulighetsrommet for dette, men det påpekes likevel at en mer konsentrert utforming kunne være mer fornuftig, blant annet energiokonomisk. Det gis likevel en god score, 5.
- **Levedyktighet.** Det er sannsynlig at de positive effektene på bruker- og samfunnsnivå vil vedvare i fremtiden. Det vil ikke være behov for store om- eller utbygginger, og fra et bygningsteknisk perspektiv ligger det til rette for at NIH kan fortsette sin virksomhet i nåværende lokaler i overskuelig fremtid. Rehabiliteringsprosjektet har imidlertid ført til at NIH har en mer presset økonomi enn før. Et annet konseptvalg kunne dessuten gitt høyere nytte som antydnet over. Scoren settes til 4.
- **Samfunnsøkonomisk effektivitet.** Vurderingen av dette kriteriet er noe skjønsmessig. Evaluator viser til at kostnadseffektiviteten i byggeprosjektet sannsyn-

Erik Whist, prosjektleder for evalueringsoppdraget

ligvis var om lag på gjennomsnittet og at utdanningen/forskningen på NIH verken er vesentlig mer eller mindre kostnads-effektiv enn ved andre læresteder. Evalueringsteamet mener uansett at den virk-

somheten som NIH driver knyttet til idrett, helse og prestasjonskultur har vært og er til stor nytte for landet, og gir score 4 på dette kriteriet.

Læringspunkter

Evalueringen peker til slutt på noen læringspunkter som kan være nyttige for tilsvarende prosjekter i fremtiden.

- **Valg av kontraktstrategi:** Entreprenismodellen med byggherrestyrt generalentreprise viste seg å være uheldig, særlig fordi Statsbygg hadde en egen kontrakt for prosjekteringsgruppen med den sårbarhet dette innebar. Konklusjonen er at det ville vært bedre med en totalentreprise hvor også prosjekteringsansvaret inngikk. Erfaringen er at det da ville ha vært nødvendig med en meget omfattende og tydelig kravspesifikasjon, om også innarbeidet innarbeidet hvordan fredningsvedtaket skulle ivaretas.
- **Bygging under drift er krevende:** Byggeprosjektet måtte gjennomføres samtidig som høgskolen var i full drift. Dette ble utfordrende, for eksempel hva gjaldt kantinedrift. Statsbygg gikk med på NIHs ønske om å fravike tidligere avtale om å flytte kantinen ut til et modulbygg. Det at Statsbygg gikk med på dette ga et trangt tidsvindu for fremdriften og kompliserte gjennomføringen. Erfaringen er at man skal

være meget forsiktig med å foreta denne type endringer med uheldige ringvirkninger for gjennomføringen.

- **Fredning som rammebetingelse:** Et viktig læringspunkt knytter seg til forholdet mellom det prosjektutløsende behovet for moderne lokaler og det begrensede mulighetsrommet man fikk ved fredningsvedtaket. Muligheten for å rive og bygge et nytt anlegg var dermed utelukket. Det ligger mye læring i hvordan man lykkes i få til et samarbeid mellom Statsbygg, NIH og Riksantikvaren.
- **Tidlig avveining av ulike hensyn:** Det ble ikke gjennomført noen konseptvalgutredning (KVU) for prosjektet. Det er mulig at en KVU med tilhørende ekstern kvalitets-sikring (KS1) ville klarlagt utfordringer og muligheter knyttet til forholdet mellom NIHs behov og vernehensyn som skulle ivaretas ved rehabilitering av vernede bygg.

Evalueringsrapporten kan lastes ned her:

<https://www.ntnu.no/concept/evalueringsrapporter>

Nye Concept studier i 2022

Concept-programmet mottar en årlig bevilgning fra Finansdepartementet. Programmet er ment å være en ressurs for mange parter, både aktørene i KS-ordningen, andre forskningsmiljøer, studenter og andre som er involvert i beslutningsprosesser og styring av store prosjekter.

Hvert år igangsetter vi et antall forskningsprosjekter om avgrensede tema – i tillegg til at vi jobber med å avslutte studier startet året før. Dette kommer i tillegg til 2-4 etterevalueringer samt utstrakt formidlingsaktivitet i inn- og utland.

I det følgende gir vi en kort omtale av forskningsprosjektene vi skal gjennomføre i 2022.

Kostnadsestimering i tidlig fase

Statlige prosjekter har relativt god kostnadskontroll i gjennomføringsfasen, men mange opplever stor kostnadsvekst i fasen før Stortinget vedtar kostnadsrammen. Studien skal fokusere på estimeringsmetoder som er særlig egnet i tidlig fase, gitt høy grad av kompleksitet og usikkerhet, og hvordan vi kan sikre tilstrekkelig og realistisk informasjonsgrunnlag i denne fasen. Dette handler om både insentiver, rammer, datagrunnlag og metoder. Studien blir gjennomført med en blanding av interne og eksterne forskerressurser, og med utstrakt involvering av aktørene i statens prosjektmodell.

Utfordringer med samspill

Bruken av gjennomføringsmodeller med ulike former for samspill er tiltakende i offentlige prosjekter. Concept rapport nr. 61 så på ulike positive erfaringer med arbeidsformen. Årets studie skal se nærmere på utfordringer som kan oppstå i utviklingsfasen og vil gjennomføres med interne ressurser.

Kartlegging av kontraktstrategier

Concept har ikke tidligere sett systematisk på hvilke kontraktstrategier prosjektene faktisk velger, herunder om prosjektene velger å følge anbefalingene fra KS-rapportene. Studien

skal dokumentere trender over tid, hva som ligger til grunn for valg av ulike kontraktstrategier, og eventuelt hva effekten av ulike strategier med hensyn på prosjekteffektivitet er. Den vil gjennomføres med interne ressurser.

Datadrevet usikkerhetsanalyse

Det er behov for å videreutvikle usikkerhetsanalyse til å bli et mer treffsikkert verktøy. Tilgang på stadig større mengder data og nye analyseformer åpner for nye og hittil lite utnyttede muligheter. Studien har som mål å resultere i en database og et metodeverk for datadrevet usikkerhetsanalyse, i første omgang for bygg- og anleggsprosjekter. Studien gjennomføres i samarbeid med Holte Consulting. De vil være avhengig av å hente inn noe data fra relevante etater. Resultatene skal være åpne og komme alle aktører i ordningen til gode.

Livssykluskostnader

Statens prosjektmodell har tradisjonelt viet mest oppmerksomhet til utbyggings- eller anskaffelseskostnaden, men ulike prosjektkonsepter kan ha ulike konsekvenser for lønnsomhet og økonomisk levedyktighet. Studien skal undersøke metodikk for beregning av livssykluskostnader og, om mulig, sammenlikne anslag for disse ex ante og ex post. Studien kan gjennomføres av både interne og eksterne forskerressurser (særlig NTNU og FFI).

Metaevaluering – jernbane

I fjor gjennomførte vi en metaevaluering av statlige bygg basert på gjennomførte evalueringsrapporter. I år vil vi gjøre tilsvarende øvelse for jernbaneprosjekter. Målet er å oppsummere funn for henholdsvis operasjonelle, taktiske og strategiske evalueringresultater, og med fokus på læringspunkter til senere studier. Den vil gjennomføres internt.

Case-studie av prosjekter som gjennomgår flere runder med KS2

Et større antall prosjekter har vært gjennom flere runder med KS2. Ny KS2 medfører nor-

malt at Stortinget inviteres til å fastsette en ny, og høyere, kostnadsramme for prosjektet. Hva har da gått galt, og hvorfor oppdaget man ikke dette i tidligere runder med kvalitetssikring? Studien vil gjennomføres i samarbeid med ressurser fra Universitetet i Stavanger.

Beslutningstakers perspektiv

Den viktigste målgruppen for statens prosjektmodell er politiske beslutningstakere i regjeringsapparatet og på Stortinget. Vi vet ikke nok om hvordan disse oppfatter, forstår og bruker KVVU- og KS-rapportene. Dette kunnskapsgapet

skal fylles gjennom en ny studie som spør politiske beslutningstakere om deres bruk og nytte av rapportene som produseres gjennom statens prosjektmodell. Under utforming.

Vi tar gjerne imot innspill til disse studiene, som alle er under oppstart. Generelt forøker vi å involvere ressurspersoner fra departementer, etater og KS-miljøene på ulike måter, og håper dere tar vel imot oss hvis dere får en invitasjon til å delta i referansegruppe eller stille til intervju.

Databaseprosjektet – kvantitative data om store statlige investeringer

Concept har i mange år arbeidet med å samle data om store statlige investeringer. Mye av dette er kvalitative data, men vi har også en del kvantitative data, blant annet om kostnader (estimat og faktisk utfall). I forbindelse med våre egne studier, eller ved at studenter skriver PhD- eller masteroppgave, er det også over tid samlet inn mye kvantitativ informasjon om utvalgte tema.

I fjor startet vi et større arbeid med å sette mye av dette sammen og lage en strategi for å bygge ut databasen med mulighet for økt bruk av kvantitative analyser fremover. Regneark som lå lagret her og der, ble sammenstilt, og vi begynte å se på hvordan makrodata fra SSB og andre kilder (om konjunktursituasjonen o.l.), kan integreres med dette, og gi muligheter for å svare på helt nye forskningsspørsmål.

Vi ønsker å utvide databasen i minst tre retninger. For det første ved å fylle på med stadig flere kvalitetssikrede prosjekter, noe vi jobber med kontinuerlig. For det andre ved å legge inn enda flere faktorer som kan brukes for å analysere prosjektene, som valg av gjennomføringsmodell, bruk av kuttlistor, endringslogg o.l., men også makrodata. Den tredje utvidelsen omfatter mer detaljerte data om prosjektene, som data om endringer, bruk av ulike typer av insitament og brukermedvirkning, analyser av planer og fremdrift, prosjekteringsdata og bygningsinformasjonsmodel-

ler. På alle disse områdene pågår det pilotprosjekter i ulike former, og vi undersøker nå hvordan denne type nye data kan kobles til den informasjon vi har om store statlige investeringsprosjekter.

En langsiktig ambisjon er å kunne legge til rette for bruk av kunstig intelligens og spesielt maskinlæring, til analyser av denne type prosjektbaserte datasett. Prosjektverden ligger etter mange andre bransjer når det gjelder bruk av kunstig intelligens, noe som kommer av at prosjekter per definisjon er unike og datasettene derfor sprikende. Men det hindrer ikke at vi i Concept vil bidra til bruk av nye former for analyser.

Vi legger til rette for å kunne gi bedre svar på spørsmål av typen «i hvor stor grad påvirker ulike faktorer kostnadsutviklingen i prosjekter», og få aha-opplevelser av typen «Dette er mye viktigere enn vi har klart å dokumentere tidligere». Vi ser store muligheter til å forbedre tidligfaseanalyser basert på bedre og mer nyansert kunnskapsgrunnlag. Akkurat nå jobber vi dels med å innhente og strukturere data og å teste ulike analyser som maskinlæring.

Er du interessert i å høre mer om databaseprosjektet, eller tror du har noe å bidra med, ta kontakt med professor Nils Olsson nils.olsson@ntnu.no

To nye forskerressurser til Concept

Etter å ha slitt med noe lav bemanning gjennom fjoråret, er Concept i ferd med å styrke seg på forskersiden. I forrige nyhetsbrev presenterte vi Atle Engebø som ny fast forsker i teamet. Nå har vi ytterligere styrket kapasiteten med to personer. Helene Berg skal ta en PhD i samarbeid med oss og Anne Strand Alfredsen Larsen skal arbeide for oss i en deltidsstilling.

Helene har arbeidet som forsker ved Forsvarets forskningsinstitutt (FFI) siden 2014 der hun har ledet og deltatt i flere studier om effektivitet i forsvarsprosjekter og -anskaffelser. Hun er utdannet samfunnsøkonom fra Universitetet i Oslo (2014). I 2021 ble hun opptatt som PhD-kandidat ved NTNU, hvor hun skal skrive om effektivitet i militære anskaffelser. Helene har allerede bidratt som medforfatter i to tidligere Concept-studier, en om nyttestyring (Concept-rapport nr. 64) og en om kostnadskontroll i

kvalitetssikrede og ikke-kvalitetssikrede prosjekter (se egen omtale). Gjennom Helene har Concept også styrket vårt samarbeid med FFI mer generelt.

Anne arbeider som strategirådgiver for Helse Møre og Romsdal. Parallelt med jobben der har hun de siste årene tatt en PhD ved NTNU. PhD-prosjektet dreide seg om tidlig-faseplanlegging av sykehusprosjekter. Hun skal disputere i løpet av vinteren. Anne er opprinnelig utdannet sivilingeniør fra NTNU innen biofysikk og medisinsk teknologi (2000). Hun arbeider fortsatt for helseforetaket, men er siden nyttår utleid til Concept på deltid. Hennes viktigste arbeidsoppgave blir å bidra i studien om kostnadsestimering i prosjekters tidligfase.

Vi ønsker begge velkommen!

Helene Berg

Anne Strand Alfredsen Larsen

Ny lærebok om kostnadsestimering under usikkerhet

I forrige nyhetsbrev omtalte vi Henrik Søndergaard sin oversettelse av Steen Lichtenbergs klassiske bok om «successiv-princippet». Nå har det kommet enda en lærebok om temaet, denne gangen en helt ny bok forfattet av Henrik Erdalen og Thomas Lillskogen.

Boken har tittelen «Successivprincippet - en handbok» og beskriver hvordan vi kan ta hensyn til usikkerhet ved estimering av kostnad og tid. Prinsippene er vel kjent for aktørene i statens prosjektmodell, men det finnes få lærebøker om temaet. Forfatterne bruker eksempler fra gjennomførte prosjekter og viser til studier av kostnadskontroll i Norge og andre land.

Henrik Erdalen arbeider med strategi i det

svenske Trafikverket og har lang erfaring med virksomhetsutvikling, usikkerhetsanalyser, risikostyring med mer. Thomas Lillskogen arbeider som privat konsulent i ProsjektKvalitet AB.

Boken er til salgs på nettet og kan kjøpes her: <https://www.adlibris.com/no/bok/successivprincippet-en-handbok-9789179170868> Lesere av Concepts nyhetsbrev kan også få 10 % rabatt på boken hvis man kontakter Henrik direkte på epost henrik.erdalen@erdalen.se

Successivprincippet - en handbok

Boken «Transport i interaksjon mellom marked og offentlig regulering» er fritt tilgjengelig på nett

TRANSPORT I INTERAKSJON MELLOM MARKED OG OFFENTLIG REGULERING

FESTSKRIFT TIL
FINN JØRGENSEN

Terje Andreas Mathisen
Pål Andreas Pedersen (red.)

FAGBOKFORLAGET

I fjor utkom en antologi med bidrag fra mange norske forskere innen transportøkonomi og relaterte fag. Boken utkom i forbindelse med professor Finn Jørgensens avgang fra Handelshøgskolen ved Nord Universitet, og tar opp en rekke transportrelaterte problemstillinger som trafikkprognoser, prising av fergetjenester, internasjonalisering av luftfarten, konkurranseutsetting i jernbanedrift, godstransportmodeller, trafikk sikkerhet, nytte-kostnadsanalyser og konsekvenser av bomavgifter på boligmarkedet. Vi omtalte den i Concepts nyhetsbrev nr. 2020-4.

Bøker er tradisjonelt ikke så tilgjengelige da de må kjøpes og leses fysisk. Men, stadig

flere ser verdien av å gjøre bøker tilgjengelige Open Access. Denne boken har nå blitt tilgjengelig på nett for fri nedlasting. Her kan du for eksempel laste ned kapittel 12 som er skrevet av Morten Welde og Gro Holst Volden i Concept. Med utgangspunkt i følgeforskning på et prosjekt fra Nye Veier diskuterer de hvordan et strammere fokus på samfunnsøkonomisk lønnsomhet gjennom tidlig fase kan bidra til optimalisering av prosjektet og øke lønnsomheten.

Følg lenken her: <https://oa.fagbokforlaget.no/index.php/vboa/catalog/book/12>

Ny nettside om Nasjonal transportplan

I Concept rapport nr. 66 pekte forfatterne på at nedleggelsen av nettsiden www.ntp.dep.no har svekket dokumentasjonen og innsikten i prosessen bak Nasjonal transportplan (NTP). Gledelig nok viser det seg nå at transportvirksomhetene allerede var i ferd med å svare på den utfordringen da rapporten ble lagt frem.

Nettstedet www.ntpmetode.no skal gi innsikt i kunnskapsgrunnlaget og analyseverktøyene som utarbeides og videreutvikles på oppdrag fra transportvirksomhetene innenfor fagfeltene samfunnsøkonomi og transportanalyse. Nettstedet inneholder relevante lenker til andre nettsteder innenfor temaet og områder hvor man kan få tilgang til analyseverktøyene som benyttes i sektoren.

Det tverretatlige samarbeidet om transportmodeller og analyseforutsetninger startet opp allerede i 2001, da i forbindelse med arbeidet med NTP 2002-2011. Mandatet var å utvikle transportmodeller for person- og godstransport på et internasjonalt, nasjonalt og regionalt nivå. I den senere tid har samarbeidet utviklet seg til også å om-

fatte forutsetninger for de samfunnsøkonomiske analysene i en felles faggruppe, NTP Transportanalyse- og samfunnsøkonomigruppen.

Arbeidsgruppen har ansvaret for å koordinere utviklingen av nasjonale modeller for person- og godstransport, regionale modeller for persontransport og en logistikkmodell som er en del av det nasjonale godsmodellsystemet. Gruppen har videre ansvar for å koordinere arbeidet med retningslinjer for transportanalyser og samfunnsøkonomi for transportvirksomhetene, framskaffe faglig grunnlag for kalkulasjonspriser som kan brukes i analysene, og utvikle metoder for annen beslutningsrelevant informasjon (f.eks. om fordelingsvirkninger).

Gjennom samarbeidet ønsker transportvirksomhetene å oppnå konsistente og sammenliknbare analyser og evalueringer på tvers av virksomhetene, utvikle metodene på en effektiv måte med felles innsats og at metodene som utvikles i fellesskap skal bidra til å effektivisere analysejobben som gjøres i transportvirksomhetene og i konsulentselskaper.

Styringskonferansen 2022: Effektiv ressursbruk – evner vi å prioritere?

DFØs årlige konferanse om styring ble som i fjor et heldigitalt arrangement. Med Eirik Bergesen som konfransier ble arrangementet kjørt fra DFØs nye lokaler på Økern i Oslo, mens over 600 deltakere fulgte med fra sine PC-skjermer.

Hovedtaler var Marc Robinson, kjent for boken «Bigger government». Han formidlet sentrale budskap fra boken, og pekte blant annet på viktige drivere som i årene fremover vil øke de offentlige utgiftene. Ikke bare den demografiske utviklingen, men også de stadig ekspanderende teknologiske mulighetene, for eksempel i helsesektoren, og kostnadene av å nå klimamålene. Da må man tenke nytt, jobbe smartere, hente ut flere gevinster – og slutte med aktiviteter som ikke gir verdi.

Concepts leder Gro Holst Volden holdt innlegg om effektiv ressursbruk fra et prosjektperspektiv, med erfaringer fra statens prosjektmodell. Hovedbudskapet var at det er viktigere å velge riktig prosjekt, enn å gjennomføre prosjektene riktig, selv om man helst skal oppfylle begge krav.

Andre innledere var blant annet Ola Kvaløy, professor ved UiS, som diskuterte de utfordringene som Robinsons trakk frem i en norsk kontekst, og Øystein Dørum, sjeføkonom i NHO, og Roger Bjørnstad, sjeføkonom i LO, som snakket om arbeidslivets rolle og ansvar med tanke på å få mer igjen for pengene i det offentlige. Deltakerne fikk også høre gode eksempler på hvordan det

jobbes kontinuerlig med forbedring og utvikling, blant annet gjennom digitalisering (NAV), gjennom å ha en kultur for effektiv ressursbruk (Arkivverket) og gjennom samordning (KLD og Miljødirektoratet).

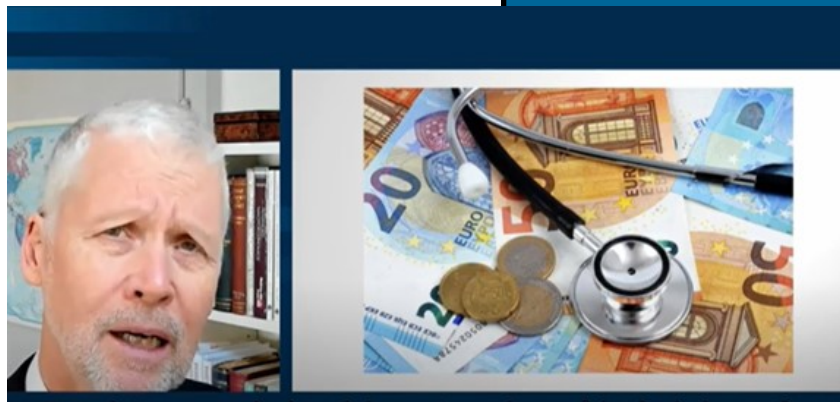
Finansminister Trygve Slagsvold Vedum delte ut Bedre Stat-prisen. Concepts programleder var involvert også i dette, gjennom å sitte i juryen. Prisen gikk i år til Utdanningsdirektoratet for sitt høringssystem – et verktøy for å gjennomføre høringer på en åpen og effektiv måte. Vi gratulerer!

Se hele programmet og opptak av innleggene her: <https://dfo.no/kurs/styringskonferansen>

Konferansier Eirik Bergesen

Hovedtaler Marc Robinson var med fra Sveits

Digital utdeling av Bedre Stat-prisen

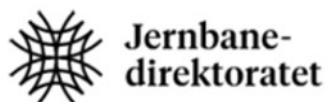

Komiker Are Kalvø kåserte over offentlige sektor og effektiv ressursbruk

Teknologi og samferdselsprosjekter:

Kan ny teknologi gjøre store prosjekter overflødige?

Hva kan vi gjøre for å redusere risikoen for at kostbare infrastrukturinvesteringer ender opp som feilinvesteringer? En ny rapport fra Ruter og de statlige transportetatene gir råd om hvordan teknologisk innovasjon bør inngå i beslutningsunderlag og analyser. Rapporten ble presentert på et frokostmøte hos Ruter 7. mars.

Bakteppet for rapporten var anbefalingene fra det såkalte ekspertutvalget for teknologi og fremtidens transportinfrastruktur. Utvalget fikk i oppdrag å kartlegge og analysere implikasjonene av ny teknologi for fremtidens transportinfrastruktur. Gro Holst Volden fra Concept var et av utvalgsmedlemmene. I sluttrapporten pekte utvalget på at den raske teknologiske utviklingen kan gi nye løsninger på eksisterende transportbehov. De viste til at en stor andel av prosjektene i Nasjonal transportplan allerede er samfunnsøkonomisk ulønnsomme, og risikerer å bli enda mer ulønnsomme. Et av forslagene var at prosjektene stresstestes for å identifisere samfunnsøkonomisk nytte som er sårbar for teknologisk endring.

Transportvirksomhetenes nylig utgitte rapport er et svar på utfordringene fra Teknologikutvalget. Rapporten kommer med ulike forslag og viser til at disse skal kunne gi grunnlag for en reell omprioritering av prosjekter. Konkret anbefaler de følgende:

1. Oppdatering av veiledningsmateriell
2. Felles referanseforutsetninger om teknologitrendene
3. Proaktiv rolle i innføring av nye tjenester og løsninger som vil føre til store endringer i samfunnet
4. Kompetanseutvikling og systematisk arbeid med å innhente ny kunnskap om teknologisk utvikling

På prosjektnivå handler bedre teknologivurderinger om bredere vurderinger i konseptfasen, systematisk arbeid med å ta inn ny informasjon i kunnskapsgrunnlaget, og jevnlig oppdatering av usikkerhetsvurderinger, og at disse i større grad brukes i beslutningene. Dette innebærer følgende:

1. Vurdering av enklere og mindre tiltak før vurdering av større infrastrukturinvesteringer
2. Skille mellom teknologi som et virkemiddel for å oppnå prosjektmål og teknologi som en driver bak samfunnsutviklingen
3. Nullalternativ og null-plussalternativet (vedlikeholdskonseptet) bør analyseres som reelle konseptalternativer, og forbli reelle konseptalternativer helt frem til beslutningen om finansiering
4. Analyse av teknologiske trender
5. Stresstesting ved alle sentrale beslutningspunkter i utredningsarbeidet gjennom vurdering av etterspørsel, eller om nye teknologiske løsninger gjør andre konsepter mer relevante

Seminalet inneholdt, foruten en presentasjon av rapporten, flere interessante innlegg om relaterte tema. Ett av innleggene ble holdt av TØIs Askill Halse som presenterte Concept-rapport nr. 66 om utviklingen i beregningsforutsetningene i samfunnsøkonomiske analyser.

Les mer om seminaret og last ned rapporten her: <https://ruter.no/presserom/#/events/frokostmoete-teknologisk-innovasjon-og-samferdselsplanlegging-100283>

Concept Symposium 2022

Etter at pandemien førte til at vårt internasjonale symposium verken kunne arrangeres i 2020 eller 2021, har vi nå gleden av å meddele at symposiet vil avholdes som normalt 21.-23. september på Holmen Fjordhotell i Asker.

Concept Symposium er en internasjonal møteplass for representanter for forskning, akademia og forvaltning med interesse for overordnet prosjektstyring (project governance). Symposiet gir Concept og Finansdepartementet mulighet for å presentere resultater fra forskning på prosjektene som er omfattet av statens prosjektmodell for et bredt internasjonalt publikum, og det gir mulighet for å utvikle og opprettholde vårt internasjonale faglige nettverk.

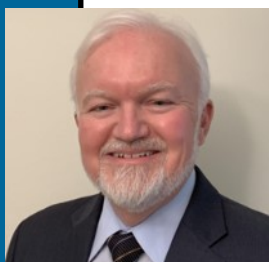
Årets tema er «The Investment Case – from Idea to Confirmed Outcome». Vi er i ferd med

å sette sammen et spennende faglig program, ved hjelp av programkomiteen som presentert under. Foreløpige tema vi tenker å løfte frem er: kostnadsestimering i tidligste fase, kontraktstrategier, digitalisering og ny teknologi, nyttemåling og nyttestyring, menneskelige aspekter og prosjekters brede effekter.

Symposiet har en grense på om lag 120 deltakere fra både inn- og utland. Deltakelse skjer derfor kun etter invitasjon. Departementer, etater og kvalitetssikrere med tilknytning til Statens prosjektmodell vil få tilbud om et begrenset antall plasser.

Har du forslag til tema og foredragsholdere, eller andre innspill til programmet, ta gjerne kontakt med prosjektleder for konferansen, Morten Welde, morten.welde@ntnu.no

Programkomiteen for årets Concept symposium

Edward Gibson, professor ved Arizona State University, USA

Monique Aubry, professor ved UQAM, Canada

Terry Williams, professor ved University of Hull, UK

Jeffrey K. Pinto, professor ved Black School of Business, Penn State Erie, the Behrend College, USA

Pau Llan Staal-Ong, seniorkonsulent for AT Osborne BV og direktør for NETLIPSE-nettverket, Nederland

Julien Pollack, associate professor, University of Sydney, Australia

Heidi Ulstein, managing partner, Menon Economics, Norge

Bjørn Andersen, professor, NTNU, Norge

Gro Holst Volden, programleder Concept, NTNU, Norge

Morten Welde, seniorforsker Concept, NTNU, Norge

Ole Jonny Klakegg, professor, NTNU, Norge

Nils Olsson, professor, NTNU, Norge

Aktuelle hendelser

Nedenfor gir vi en oversikt over kommende konferanser og nettverksmøter som er relevante for overordnet prosjektstyring.

Prosjektfaglig

Prosjekt Norge sin årlige **Prosjektkonferanse** skal holdes 2. juni 2022 i Oslo. Det skal handle om «Bærekraft – i og med prosjekter».

Sjekk nettsiden: <https://www.prosjektnorge.no/event/prosjektkonferansen-2022/>

NETLIPSE er et europeisk nettverk for styring og organisering av store infrastrukturprosjekter, for både offentlig ansatte og akademikere. De holder samling minst to ganger i året. Den neste er 9.-10. mai 2022 i København, med den danske Vejdirektoratet som vertskap, se nettsiden <http://netlipse.eu/>

International Centre for Complex Project Management **ICCPM** holder flere webinarer i tiden fremover, noen av dem er gratis. Følg med på nettsiden <https://iccpm.com/>

ProjMan er en prosjektfaglig konferanse hvor Concept-forskere har deltatt flere ganger. Neste event er 9.-11. november 2022 i Lisboa, Portugal. <http://projman.scika.org/>

Den store internasjonale prosjektkonferansen **IPMA World Congress** holdes for 33. gang den 23.-25. november 2022 i Tokyo, Japan. Tema: «Role of project management for building a sustainable future». <https://worldcongress.ipma.world/>

Ledelse

EURAM 2022-konferansen holdes 15.-17 juni i Winterthur/Zurich, Sveits, med tittelen «Leading Digital Transformation». EURAM står for EUROpean Academy of Management, og konferansen har alltid egne sesjoner om prosjektledelse. Se nettsiden: <https://ences.euram.academy/2022conference/>

Den nordiske foreningen **NFF (Nordic Academy of Management)** har en tilsvarende konferanse. Årets vil finne sted i Örebro, Sverige, 24.-26. august 2022. Tema er: «Bringing research together» <https://www.oru.se/english/schools/Orebro-University-School-of-Business/research/conferences/nff-2022/>

Samfunnsøkonomisk analyse

Society for Benefit-Cost Analysis har en årlig hovedkonferanse i Washington, DC, men har de siste to årene også arrangert en europeisk konferanse om høsten. Det gjøres også i år.

Benefit-Cost Analysis European Conference holdes i Paris, Frankrike, 3.-4. november. Mer info kommer her: <https://sbcaec2022.sciencesconf.org/>

Transport

Mobilitet 2022 som skulle være i mars, er flyttet til 23.-24. mai 2022 i Oslo. Dette er Norges største forskerkonferanse innen mobilitet og transport. Les mer og meld deg på her: <https://mobilitet2022.no/>

Den store svenske transportkonferansen **Transportforum** som skulle vært i januar, er flyttet til 16.-17. juni i Linköping, Sverige. Arrangør er som vanlig VTI. Du kan lese mer her: <https://www.vti.se/transportforum/>

Svenskene har også en egen årlig konferanse innen transportforskning, **Nasjonell konferens i transportforskning 2022** som holdes 19.-20. oktober ved Lunds Universitet. <https://www.kau.se/ctf/kalender/save-date-nasjonell-konferens-i-transportforskning-2022>

OECD-enheten **ITF International Transport Forum** har et årlig toppmøte/konferanse i Leipzig, Tyskland. Neste event holdes 18.-20. mai 2022. Tema: «Transport for inclusive societies». Sjekk nettsiden: <https://2022.itf-oecd.org/>

European Transport Conference **ETC 2022** holdes 7.-9. september i Milano. Dette er den årlige konferansen til Association for European Transport, med både myndigheter, forskere og praktikere som målgruppe. Årets tema er «Behaviour change – the impacts of the climate emergency and COVID-19 on long-term travel patterns». <https://aetransport.org/etc>

Transport Research Arena er den største europeiske forskningskonferansen innen transport og mobilitet, som i stor grad pleier å ha et myndighetsfokus. Konferansen er 14.-

Aktuelle hendelser fremover forts.

17. november 2022 i Lisboa, Portugal.
<https://traconference.eu/>

Offentlig styring

Digitaliseringskonferansen, som arrangeres av DigDir, vil igjen holdes fysisk. Det skjer 22.-23. august 2022 på Gardermoen. Tema: «Digitalisering – det handler om mennesker». Mer info her: <https://www.digdir.no/digitaliseringskonferansen/det-handler-om-mennesker/2267>

International Research Society for Public Management **IRSPM** holder en årlig konferanse. Årets konferanse finner sted 19.-22. april 2022 og vil være heldigital. Det er en rekke temasesjoner, blant annet om evaluering, digitalisering av offentlig sektor, og mye annet. Mer info om påmelding via foreningens nettside: <https://www.irspm.org/>

Kostnadsestimering

SP2022 Konferensen er en skandinavisk konferanse som presenterer brukererfaringer og forskning innen suksessivprinsippet. Målgruppen er beslutningstakere, prosjektledere og konsulenter som benytter metoden. Det er 11. gang konferansen holdes, og flere forskere fra Concept og NTNU er oppført som foredragsholdere. Det skjer 23.-24. mai. Meld deg på her: <https://ida.dk/arrangementer-og-kurser/konferencer/sp2022-succesfulde-projekter>

AACE International (Association for the Advancement of Cost Engineering) holder en årlig konferanse, neste gang 26.-28. juni 2022 i

San Antonio, Texas, USA. <https://web.aacei.org/conferences-events/2022ConEx>

Evaluering

EES-konferansen: European Evaluation Society (EES) holder en stor konferanse hvert annet år – neste gang i vårt naboland Danmark. Tidspunktet er flyttet flere ganger, og er nå satt til 6.-10. juni 2022. «Evaluation at a watershed: Actions and shifting paradigms for challenging times». Mer info her: <http://www.ees2022.eu/>

Den britiske evalueringsforeningen **UKES** holder årskonferanse 24.-26. mai 2022 i London. Denne konferansen har pleid å være bra. <https://www.evaluation.org.uk/event/uk-evaluation-society-annual-conference-2022-2/>

Dansk Evalueringsselskab holder **Årskonferanse 2022** den 15.- og 16. september i Kolding. Konferansetema er «Vilde problemer – vild evaluering». Mer info vil komme her: <http://danskevalueringsselskab.dk/aarskonferencer/aarskonference-2022>

Bygg og anlegg

Nordic Conference on Construction Economics & Organization (CREON) er flyttet til 18.-20. mai 2022, og holdes i København og Malmö. Følg med her: <https://creon-net.org/11th-nordic-conference-2022/>

Redaksjonen for Concepts nyhetsbrev

Gro Holst Volden, leder av Concept-programmet

gro.holst.volden@ntnu.no

Morten Welde, seniorforsker og nestleder

morten.welde@ntnu.no

Atle Engebø, forsker

atle.engebo@ntnu.no

Finn oss på internett: www.ntnu.no/concept